

Kompiuterių virusai

Virusu vadinamos kenkėjiškos programos, trikdančios kompiuterio veikimą. Paprastai kompiuterinis virusas užkrečia kitas programas, įterpdamos į jas viruso kodą. Virusas dauginasi ir keliauja iš vieno kompiuterio į kitą.

Kompiuterio virusas - parazitinė programa, prisijungianti prie vykdomųjų bylų, gaminanti savo kopijas ir jomis užkrečianti kitas bylas, galinti pažeisti arba sunaikinti duomenis, pakeisti programų darbą.

Virusų tipai

Šiuo metu žinoma daug virusų. Jie klasifikuojami pagal įvairius požymius. Vienas jų – viruso ypatybės ir veikimo būdas:

- **tikrieji virusai** – programos, prisiklijuojančios prie kitų programų ir atgyjančios, kai infekuotoji programa ruošiama vykdyti;
- **programos – kirminai**, kurie visą laiką dauginasi, užimdamos vis didesnę atmintinės sritį;
- **loginės bombos**, pradedančios veikti, įvykus konkrečiam loginiam įvykiui;
- **laiko bombos**, pradedančios veikti numatytu laiku;
- **Trojos arkliai** – programos, įterptos į kitas programas; jos atrodo kaip naudingos programos, tačiau atlieka kenkėjiškus veiksmus;
- **nematomi virusai** – programos, paslepiančios jų atliktus pakeitimus bylose ar išorinės atmintinės sektoriuose;

Virusų kenksmingumas

Pagal kenksmingumo lygį virusai skirstomi:

- **nepavojingieji** virusai kompiuterio darbui ypatingai nekenkia, tik į ekraną išveda įvairius pranešimus, imituoja įvairus garsus ir pan.
- **pavojingieji** virusai gali rimtai sutrikdyti kompiuterio darbą;
- **labai pavojingi** virusai naikina programas ir duomenis, ištrina reikalingą sisteminę informaciją (pavyzdžiui, bylų išdėstymo lenteles).

Virusai, užkrėtę sistemą, gali:

- sumažinti kompiuterio greitį;
- neleisti atlikti kai kurias operacijas;
- modifikuoti duomenis;
- ištrinti bylas;
- fiziškai sugadinti kai kuriuos įrenginius.

Virusai internete

Internetas yra labai paranki terpė virusams plisti. Interneto virusus galima suskirstyti į kelias grupes.

Pirmosios grupės virusai patys plisti internete negali. Išplatinti tokį virusą gali tik vartotojas, paskleidęs juo užkrėtą bylą internete. Apsauga nuo panašių virusų yra gana paprasta – tiesiog reikia įprasti tikrinti iš interneto siunčiamas bylas.

Antrosios grupės virusai įdomūs tuo, kad jie dažniausiai neegzistuoja ir net negali egzistuoti. Kenkia ne virusai, o pranešimai apie juos. Toks nereikalingas duomenų srautas užteršia kompiuterinius tinklus, sumažindamas naudingos informacijos persiuntimo spartą.

Gavę laišką su prisegta byla, būtinai patikrinkite ją antivirusine programa.

Kova su virusais

Siekiant apsisaugoti nuo virusų naudojamos:

- **bendrosios informacijos apsaugos priemonės** - duomenų rezervavimas, kopijavimas, kreipties į bylas apribojimas;
- **specializuotos kovos su virusais priemonės** - tai techninė ir programinė antivirusinė įranga;
- **profilaktinės priemonės** taip pat gali realiai sumažinti užsikrėtimo virusu tikimybę. Tai visos informacijos tikrinimas, antivirusinių programų atnaujinimas, vengti informacijos iš „neaiškių“ interneto svetainių

Antivirusinė programinė įranga

Kovai su virusais naudojamos specialios programos, dažniausiai vadinamos antivirusinėmis programomis.

Programos – detektoriai suteikia galimybę rasti bylas, kurios užkrėstos žinomu virusu. Virusą programos atpažįsta pagal jo parašą – jam vienam būdingą baitų kombinaciją. Šių parašų sąrašą paprastai galima atnaujinti automatiškai iš programos interneto svetainės.

Programos – daktarai ne tik atpažįsta virusus, bet ir suteikia galimybę išgydyti užkrėstas bylas. Jei bylos išgydyti nepavyksta, ją neutralizuoja, padarydami bylą neveiklia arba ją pašalina. Tačiau taip gydydant bylas yra tikimybė sugadinti jose saugomus duomenis.

Programos – filtrai (rezidentinės antivirusinės programos) kompiuterio darbo metu nuolat laikomos jo pagrindinėje atmintinėje ir praneša vartotojui apie virusais užkrėstas bylas, į kurias tuo metu kreipiasi operacijų sistema ar taikomosios programos.

Informacijos apsauga nuo nesankcionuoto jos naudojimo

Nors kompiuteriai ir internetas kelia pavojų jūsų asmeninių duomenų saugumui, tvarkingai naudojantis kompiuteriu galima visiskai išvengti informacijos „vagysčių“. Reikia įsidėmėti keletą patarimų.

- Svarbiausius dokumentus apsaugokite slaptažodžiais, patartina ilgesniais, kurie sudaryti ne tik iš raidžių, bet ir iš skaitmenų ar specialiųjų simbolių.
- Naudokite ištrintų programų naikinimo programas.
- Naudokite **MS Windows XP** ar analogiško saugumo operacijų sistemas, kuriose prie asmeninių vartotojo duomenų negali prieiti net sistemos administratorius.
- Atsargiai elektroniniu paštu siųskite konfidencialią informaciją.
- Laiškus reikia koduoti. Tam naudojamos specialios programos (PGP), tačiau tuo atveju siuntėjas ir gavėjas turi turėti tą pačią pašto programą.
- Pasirašykite laiškus elektroniniu parašu. Tam reikalingas skaitmeninį ID arba sertifikatas, įdiegtas į jūsų interneto naršyklę. Tada laišką galėsite pasirašyti naudodami sertifikato kodą. Gavėjas turi turėti kodą ir pašto programą, suprantančią skaitmeninius parašus.